

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

GGzE
Voorzitter Raad van Bestuur
Postbus 909
5600 AX Eindhoven

Inspectie VenJ
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.ivenj.nl

Ons kenmerk
2000746

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 4 oktober 2016
Onderwerp Incidentonderzoek De Woenselse Poort

Geachte heer ,

In de periode van 6 september 2016 tot en met 22 september 2016 bezocht de Inspectie Veiligheid en Justitie de forensisch psychiatrische kliniek De Woenselse Poort in het kader van een incidentenonderzoek. Dit onderzoek vond plaats op verzoek van de staatssecretaris Veiligheid en Justitie. Aanleiding voor het onderzoek is berichtgeving in de media over mogelijke misstanden waaronder: intimidatie, drugsgebruik, angst- c.q. doofpotcultuur, gebrek aan toezicht op de cliënten, verzuim en onderlinge persoonlijke relaties tussen cliënten en ook medewerkers.

Voor het onderzoek interviewde de Inspectie medewerkers van diverse disciplines, waaronder behandelaren, managers en verpleegkundig begeleiders. Ook zijn cliënten van verschillende afdelingen en advocaten geïnterviewd. Daarnaast observeerden de inspecteurs de gang van zaken op vrijwel alle afdelingen en spraken daar met medewerkers en cliënten. Uit de gesprekken komt een constant beeld met betrekking tot genoemde thema's naar voren. De Inspectie stelt vast dat het leef- en werkklimaat voor cliënten en medewerkers in De Woenselse Poort op dit moment onvoldoende veilig is.

Gegeven deze zorgelijke uitkomst heeft op woensdag 29 september 2016, kort na het inspectiebezoek en in afwijking van de normale procedure van de Inspectie bij dit soort onderzoeken, met u en de behandeldirecteur een overleg plaatsgevonden om u hiermee te confronteren. In dit gesprek gaf u aan deze uitkomsten te herkennen. U informeerde mij dat een aantal verbetermaatregelen reeds getroffen is en u voornemens bent andere verbetermaatregelen te implementeren.

Zoals afgesproken stuur ik u hierbij een overzicht van de voorlopige bevindingen van het onderzoek. Deze bevindingen zijn voorlopig, omdat nog niet de volledige wederhoorprocedure is doorlopen.

Bevindingen

Inspectie VenJ

De Inspectie constateert dat de volgende factoren het leef- en werkklimaat negatief beïnvloeden:

Datum
4 oktober 2016

- Veel wisselingen van personeel, hoog ziekteverzuim (7% onder verpleegkundigen), veel vacatures, dagelijks inzet van 'vreemd', tijdelijk en onvoldoende ervaren personeel, hoge werkdruk en onvoldoende inwerktijd voor nieuw personeel (na een week dient een nieuwe medewerker zelfstandig een dienst te kunnen draaien).
- Gebrek aan tijd voor contact met cliënten door het personeelstekort en omdat de administratieve belasting hoog is. Hierdoor is er ook minder toezicht op de cliënten.
- Beschikbaarheid van zowel soft- en harddrugs binnen De Woenselse Poort. De Inspectie is zich er van bewust dat de wet BOPZ, die leidend is voor alle cliënten verblijvende in De Woenselse Poort, daarbij beperkte kaders biedt om doelmatig tegen de aanwezigheid en het gebruik van drugs op te treden. Desalniettemin verwacht de Inspectie in dit verband passende maatregelen om de beschikbaarheid van drugs in de kliniek beter te beheersen.
- Intimidatie, verbale en fysieke agressie door cliënten komen geregeld voor. Medewerkers geven aan terughoudend te zijn bij het doen van aangifte bij de politie uit angst voor represailles. Dit mede omdat de aangifte, volgens hen, niet meer op naam van de kliniek kan worden ingediend.
- Er is onvoldoende sprake van een open en transparante communicatiecultuur. Binnen de teams vindt men het lastig elkaar aan te spreken en ook de afdelingen opereren als eilandjes waarbij het handhavingsbeleid van de afgesproken regels per verblijfsafdeling verschilt. De forensische scherpte bij medewerkers is beperkt.
- De diversiteit aan juridische titels (zoals TBS met dwang, TBS met voorwaarden, ISD, voorwaardelijk veroordeeld, art. 15.5 PBW en vrijwillig), stoornissen (persoonlijkheidsstoornissen, psychose, autisme, verstandelijk beperkt) en individuele behoeften aan zorg en beveiliging van zowel mannelijke als vrouwelijke cliënten op een verblijfsafdeling, maakt de bejegening en het stellen van grenzen complex en leidt tot terughoudendheid in het optreden door begeleidende medewerkers.
- De opname van nieuwe cliënten vindt sinds maart 2016 rechtstreeks op de verblijfsafdeling plaats. Er zijn drie afdelingen aangewezen die, behalve een behandelfunctie, ook een opnamefunctie hebben gekregen en in een enkel geval ook een resocialisatiefunctie. Door een wijziging in de aanmeldprocedure is de tijd om een zorgvuldig besluit te nemen over de plaatsing van een cliënt soms te beperkt.

- Als gevolg van bezuinigingen en de invoering van zelforganiserende teams zijn in vier jaar tijd twee managementlagen (teamcoördinator en assistent centrummanager) geschrapt. Een manager bedrijfsvoering stuurt nu ongeveer 200 fte aan. De verwachting dat de teams in staat zijn tot zelforganisatie is in de huidige ontwikkelingsfase van de teams (nog) niet haalbaar. Medewerkers van diverse disciplines ontberen een bepaalde mate van sturing. Er is behoefte aan meer sturing, ondersteuning en duidelijkheid over ieders taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
- Er is een tekort aan kennis en ervaring van het forensisch psychiatrisch werkveld bij een deel van het management en de uitvoerende medewerkers van De Woenselse Poort.

Inspectie VenJ

Datum
4 oktober 2016

De Inspectie wil benadrukken dat zowel cliënten als medewerkers persoonlijk geraakt zijn door de negatieve beeldvorming in de media. Uit de gesprekken met de medewerkers blijkt een grote betrokkenheid, inzet en loyaliteit voor hun werk bij De Woenselse Poort.

Ten aanzien van de hierboven opgenomen bevindingen verzoek ik u mij binnen twee weken een plan van aanpak te doen toekomen. In dit plan van aanpak beschrijft u welke maatregelen u zult treffen om een duurzaam, veilig en verantwoord leef- en werkklimaat binnen de kliniek te realiseren en tevens binnen welke termijn u voorziet dit te kunnen realiseren. De Inspectie zal beoordelen of de voorgenomen verbetermaatregelen voldoende ingaan op de geconstateerde tekortkomingen. Het plan van aanpak zie ik met belangstelling tegemoet.

Daarnaast spraken wij af om, door tussenkomst van DJI, een externe procesbegeleider aan te stellen om het verbeterproces binnen De Woenselse Poort te ondersteunen.

Begin 2017 zal de Inspectie De Woenselse Poort opnieuw bezoeken om te beoordelen of de implementatie van de verbetermaatregelen het gewenste effect hebben opgeleverd.

Volledigheidshalve meld ik u dat de staatssecretaris Veiligheid en Justitie en de directeur Forensische Zorg van DJI een afschrift ontvangen van deze brief.

Hoogachtend,

J.G. Bos
Hoofd Inspectie Veiligheid en Justitie